

OBSAH

ÚVOD	9
1 VÝVOJ EKONÓMIE AKO VEDY	13
1.1 Učenia starovekého Grécka – Xenofón, Platón, Aristoteles	13
1.2 Scholastika	15
1.3 Merkantilizmus	17
1.3.1 Moc a bohatstvo	18
1.3.2 Obchodná bilancia	19
1.3.3 Raná formulácia kvantitatívnej teórie peňazí	19
1.3.4 Teoretický prínos merkantilizmu	21
1.4 Fyziokratizmus	22
1.4.1 Učenie o prirodzenom poriadku	22
1.4.2 Vzájomná prepojenosť jednotlivých sektorov ekonomiky	23
1.4.3 Hospodárska politika fyziokratizmu	26
2 KLASICKÁ EKONÓMIA	29
2.1 A. Smith – klasický predstaviteľ manufaktúrneho obdobia	31
2.2 D. Ricardo – klasik obdobia priemyselnej revolúcie	35
3 ĎALŠÍ VÝVOJ KLASICKEJ EKONÓMIE	40
4 HISTORICKÁ ŠKOLA (NACIONÁLNY SMER V EKONÓMII)	50
4.1 Staršia historická škola	52
4.2 Mladšia historická škola	53
5 VZNIK A VÝVOJ NÁZOROV NA SOCIALIZMUS	58
5.1 Vyvrcholenie názorov na socializmus pred Marxom (Saint-Simon, Fourier, Owen)	61
5.2 Socialisti – ricardovci	63
6 KARL HEINRICH MARX	66
6.1 Intelektuálne zdroje Marxovho učenia a Marxov dialektický materializmus	66
6.2 Marxova ekonomická teória	68
6.2.1 Vlastníctvo a triedy	68
6.2.2 Teória pracovnej hodnoty	69
6.2.3 Hodnota	70
6.3 Marxova analýza kapitalizmu	71
6.3.1 Rezervná armáda nezamestnaných	71
6.3.2 Klesajúca tendencia miery zisku	71
6.3.3 Nevyhnutnosť hospodárskych kríz v kapitalizme	72
6.3.4 Koncentrácia a centralizácia kapitálu	73
6.3.5 Rast zbedačovania proletariátu	73

6.4 Zhodnotenie významu Marxovej teórie	74
7 TEÓRIA HRANIČNEJ UŽITOČNOSTI – PREDPOKLAD VZNIKU NEOKLASICKEJ EKONÓMIE	78
7.1 Vznik čistej ekonómie, marginálna analýza	78
7.2 Teória hraničnej užitočnosti a Gossenove zákony	80
7.3 Subjektívna teória hodnoty rakúskej školy, teória ceny	81
8 MATEMATICKÁ VERZIA TEÓRIE HRANIČNEJ UŽITOČNOSTI	89
8.1 W. S. Jevons – zakladateľ matematickej školy neoklasickej ekonómie	89
8.2 Jevonsovo chápanie hraničnej užitočnosti a analýza podmienok rovnováhy spotrebiteľa	90
8.3 Ordinalistické chápanie teórie hraničnej užitočnosti V. Pareta	93
8.4 Teórie spotrebiteľského dopytu	96
9 TEÓRIA VŠEOBECNEJ EKONOMICKEJ ROVNOVÁHY	100
9.1 Walrasov model všeobecnej ekonomickej rovnováhy	100
9.2 Od lineárnej ekonómie k teórii hier	106
9.3 Analýza inputov a outputov a dynamický model medziodvetvových vzťahov	111
10 EKONÓMIA BLAHOBYTU	116
10.1 Paretovo optimum – východisko teórií ekonómie blahobytu	116
10.2 Stará škola ekonómie blahobytu	117
10.3 Nová škola ekonómie blahobytu	120
11 TEÓRIA ČIASTKOVEJ EKONOMICKEJ ROVNOVÁHY A HRANIČNEJ PRODUKTIVITY VÝROBNÝCH FAKTOROV	123
11.1 Marshallova analýza dopytu	124
11.2 Analýza ponuky a výrobných nákladov	125
11.3 Proces vytvárania čiastkovej ekonomickej rovnováhy	126
11.4 Teória hraničnej produktivity výrobných faktorov	128
11.5 Teórie firmy	130
11.5.1 Neoklasická (marginálna, ortodoxná) teória firmy	131
11.5.2 Manažérske (neortodoxné) teórie firmy	135
11.6 Teória nedokonalej a monopolistickej konkurencie	138
12 SCHUMPETEROVA TEÓRIA HOSPODÁRSKEHO VÝVOJA	143
13 PRÍSPEVOK ŠVÉDSKÝCH EKONÓMOV DO EKONOMICKEJ TEÓRIE	148
13.1 Knut Wicksell	148
13.2 Štokholmská škola	149
13.3 Heckscherova-Ohlinova teoréma	151
14 KEYNESOVA EKONOMICKÁ TEÓRIA – VÝCHODISKO JEDNEJ Z PODÔB MODERNEJ MAKROEKONÓMIE	154
14.1 Podmienky a predpoklady formovania Keynesovej teórie	154
14.2 Princíp efektívneho dopytu	157
14.3 Problém zamestnanosti v Keynesovej koncepcii	161

14.4	Jednoduchý model investičného multiplikátora	164
14.5	Peniaze a úrok v Keynesovom modeli	166
14.6	Keynesovo chápanie inflácie	170
14.7	Keynesov úplný ekonomický model	172
15	ĎALŠÍ VÝVOJ KEYNESOVSTVA	175
15.1	Neokeynesovstvo	175
15.2	Postkeynesovstvo	177
15.2.1	Európski postkeynesovci	177
15.2.2	Americkí postkeynesovci	178
15.3	Nové keynesovstvo	180
16	KEYNESOVSKÉ TEÓRIE EKONOMICKÉHO RASTU	183
16.1	Dynamizácia Keynesovej teórie v Domarovom modeli ekonomického rastu	183
16.2	Harrodov model ekonomického rastu	186
16.3	Kaldorov model ekonomického rastu	190
17	NEOKLASICKÉ TEÓRIE EKONOMICKÉHO RASTU	196
17.1	Predpoklady vzniku neoklasických teórií rastu	196
17.2	Produkčná funkcia ako východisko neoklasických teórií rastu	196
17.3	Ďalšie zdokonalenie neoklasických teórií rastu – vplyv technického pokroku	200
17.4	Od zlatého pravidla akumulácie k modelom optimálneho rastu	202
17.5	Nové teórie rastu – teórie endogénneho ekonomického rastu	204
18	ZBLIŽOVANIE HLAVNÝCH PRÚDOV MODERNEJ EKONÓMIE	208
18.1	Neoklasická syntéza	208
18.2	Model IS-LM – základ modernej makroekonómie	211
18.3	Mundellov-Flemingov model	216
19	MAKROEKONOMICKÝ SYSTÉM Z POHĽADU NEOLIBERALIZMU	221
19.1	Ordonáuka – východisko neoliberalizmu	221
19.2	Ideálne typy hospodárstva	223
19.3	Charakteristika modelu sociálneho trhového hospodárstva	224
19.4	Koncepcia formovanej spoločnosti	227
20	EKONOMICKÁ TEÓRIA PREDSTAVITEĽOV NEORAKÚSKEJ ŠKOLY	231
20.1	Friedrich August von Hayek	231
20.1.1	Hayekova teória ekonomického cyklu	232
20.1.2	Súkromné peniaze	235
20.2	Ludwig von Mises	239
20.2.1	Praxeologická metóda v ekonómii	239
20.2.2	Liberalizmus Ludwiga von Misesa	241
21	CHARAKTERISTIKA EKONOMICKEJ TEÓRIE MONETARIZMU	244
21.1	Peňažná teória – východisko monetaristickej koncepcie	247
21.2	Názory monetaristov na ekonomický cyklus, nezamestnanosť a infláciu	252

21.3 Teória ľudského kapitálu	257
22 EKONÓMIA STRANY PONUKY	262
22.1 Lafferova krivka	264
23 TEÓRIA RACIONÁLNYCH OČAKÁVANÍ	269
23.1 Nová klasická makroekonómia	272
23.2 Teória reálneho ekonomického cyklu	277
24 HLAVNÉ KONCEPCIE HOSPODÁRSKEJ POLITIKY	285
24.1 Možnosti fiškálneho regulovania ekonomiky	285
24.2 Monetárne (peňažno-úverové) regulovanie ekonomiky	290
24.3 Regulovanie ekonomiky zo strany ponuky	293
25 KONTRAKTAČNÉ (NOVÉ INŠTITUCIONÁLNE) TEÓRIE	298
25.1 Teória verejnej voľby	299
25.2 Konštitucionálna ekonómia	302
25.3 Teória hľadania renty	303
25.4 Teória vlastníckych práv	305
25.5 Teória ekonomických agentov	306
25.6 Teória transakčných nákladov	308
26 SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ PRÍSTUP V EKONOMICKÝCH TEÓRIÁCH	313
26.1 Inštitucionálna, neoinštitucionálna a nová inštitucionálna ekonómia	313
26.2 Radikálna ekonómia	323
27 EKONOMICKÉ TEÓRIE ROZVOJA ROZVOJOVÝCH KRAJÍN	328
28 VZNIK A VÝVOJ EKONOMICKÉHO MYSLENIA NA SLOVENSKU	338
28.1 Korene ekonomického myslenia na Slovensku	338
28.2 Ekonomické myslenie Ľudovíta Štúra a jeho súčasníkov	340
28.3 Vývin ekonomického myslenia na Slovensku koncom 19. storočia a začiatkom 20. storočia	343
28.4 Ekonomické myslenie na Slovensku v rokoch 1918 – 1948	347
PRÍLOHY	
I. Nositelia Nobelovej ceny za ekonómiu	351
II. Templetonova cena	358
ZÁVER	360
LITERATÚRA	362
MENNÝ REGISTER	365
VECNÝ REGISTER	373